

Enheten för planfrågor
Susann Jonsson

Stockholms läns landsting
Förvaltning för utbyggd tunnelbana
Box 22550
104 22 Stockholm

Miljöpåverkan järnvägsplan för utbyggd tunnelbana Akalla - Barkarby station i Stockholms stad och Järfälla kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar enligt 2 kap 4 § Lag (1995:1649) om byggande av järnväg (LBJ) att rubricerat projekt, så som det redovisas i underlaget daterat 2104-12-12, kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Upplysningar

Av 5 kap 2 § LBJ följer att länsstyrelsens beslut inte kan överklagas. Av 2 kap 9 § LBJ följer att järnvägsplanen ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning, i de fall projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Redogörelse för ärendet

I januari 2014 tecknades en överenskommelse mellan staten, Stockholms läns landsting, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfälla kommun om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan kopplad till ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län. Överenskommelsen innebär bl.a. att tunnelbanan ska byggas ut från Akalla i Stockholm till Barkarby station i Järfälla, med stationer i Barkarbystaden och Barkarby station/Stockholm Väst. Utbyggnaden ska starta senast år 2016 med trafikstart ca år 2021. Av överenskommelsen följer att Järfälla kommun tar ansvar för att ca 14 000 bostäder uppförs i tunnelbanans influensområde, med en genomsnittlig byggnadstakt om ca 825 bostäder per år fram till år 2030.

Landstingets förvaltning för utbyggd tunnelbana (FUT) har den 16 december 2014 tillsänt Länsstyrelsen en begäran om beslut om miljöpåverkan för tunnelbanans utbyggnad. FUT/SLL har upprättat ett underlag, daterad 2014-12-12, till grund för Länsstyrelsens beslut. Till underlaget har fogats en samrådsredogörelse, daterad 2014-12-12 (förhandsversion), över samråd som hållits under perioden 22 oktober - 16 november 2014.

Länsstyrelsens motivering

Länsstyrelsens bedömning om projektets förmodade miljöpåverkan utgår från kriterierna i MKB förordningen, bilaga 2.

Datum
2015-03-18

Beteckning
3431-44475-2014

Projektets karaktäristiska egenskaper - omfattning

Tunnelbanans blå linje förlängs från Akalla till Barkarby via nya stadsdelen Barkarbystaden. Tunnelbanan kommer att ligga helt under jord med en spårängd på ca 3,4 km. Två nya stationer planeras, Barkarbystaden samt Barkarby station. Ovan jord berör tunnelbaneutbyggnaden projekt såsom Barkarbystaden, Stockholmsporten, Veddestaområdet och Mäljarbanan. Under jord kommer projektet bl.a. beröra väg E4 Förbifart Stockholm som kommer att passera i tunnel över tunnelbanan på en kortare sträcka. Tunnelbanan kommer även beröra andra underjordsanläggningar. Länsstyrelsen bedömer att projektet samantaget kommer att kräva omfattande samordning med andra projekt med anledning av de tillfälliga markanspråken som behövs under byggskedet samt de permanenta markanspråk som behövs för främst stationsbyggnaderna ovan jord.

Projektens lokalisering - miljöns känslighet

Marken ovan jord är till större delen obebyggd idag, men kommer delvis att exploateras när Barkarbystaden byggs ut. Utredningsområdet berör en grön värdekärna enligt Regional utvecklingsplan för Stockholm, RUF5 2010, Järvafältet med naturreservat och Igelbäckens kulturresevat. Tunnelbanan kommer att passera under Järvakilen. I och utanför reservaten finns mindre skogsområden som av Skogsstyrelsen angetts ha höga naturvärden, däribland Hästa Klack. Inom tunnelbans utredningsområde finns en rad kulturhistoriska lämningar. Genom området passerar Igelbäcken som utgör en preliminär (förslag 2015) vattenförekomst (vattenmyndighetens beteckning SE658818-162065) samt vattenförekomsten Bällstaån (SE658718-161866). Länsstyrelsen bedömer att flertalet natur- och kulturvärden samt vattenförekomster kan komma att påverkas, främst under byggskedet med anledning av de tillfälliga markanspråken som då kommer att behövas.

De möjliga effekternas karaktäristiska egenskaper

Projektet innebär både tillfälliga och permanenta intrång i natur- och kulturmiljö, ovan och under jord. Anspråken under jord bedöms vara omfattande med stora uttag av bergmassor och permanent påverkan på grundvattenförhållanden. De permanenta markanspråken ovan jord är få. De tillfälliga markanspråken som behövs under byggtiden är av större omfattning och kan medföra irreversibla skador på markytan.

Mot bakgrund av ovanstående planeringsförutsättningar, gör Länsstyrelsens den samlade bedömningen att projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Datum
2015-03-18

Beteckning
3431-44475-2014

Synpunkter på fortsatt arbete

I kommande planering och projektering av tunnelbanans lokalisering och utformning behöver bl.a. följande miljöaspekter belysas och beaktas.

Naturmiljö

Följande områden med höga naturvärden ska uppmärksammas i den fortsatta planeringen:

- Stockholm, naturreservatet Hansta
- Stockholm, Natura 2000-området Hansta
- Stockholm, kulturreseptatet Igelbäcken
- Järfälla, Västra Järvafältets naturreservat
- Järfälla, planerat naturreservat Igelbäcken
- Järfälla, nyckelbiotop vid Hästa klack
- Järfälla, naturvärdesobjekt norr om f d Barkarby flygfält
- Järfälla, skyddsvärda jätteträd vid Järfälla kyrka, värdefull trädmiljö
- Grönstruktur, grönt samband mellan Järvafältet och Igelbäckens dalgång
- Igelbäcken.

Risk och säkerhet

Riskerna för den del av tunnelbanan som korsar väg E4 Förbifart Stockholm behöver belysas och beaktas. Av kommande miljökonsekvensbeskrivning behöver det framgå huruvida en olycka med farligt gods eller en lastbilsbrand i Förbifart Stockholm kan drabba tunnelbanans resenärer i vagnarna och på plattformarna. Detsamma gäller i händelse av en farligt godsolycka på Mälärbanan. Om utrymningskonceptet för tunnelbanan är beroende av särskilda utrymningsvägar från tunnelrören, så behöver detta klarläggas och beaktas så tidigt som möjligt i processen. Vid utformning av tunnelbaneuppgångar och den intilliggande omgivningen behöver det även tas hänsyn till att utrymmande personer ska ha någonstans att ta vägen, så att de inte blockerar utgången för de som inte hunnit ta sig ut.

Projektet behöver ta hänsyn till riskerna för omgivningen vid lokalisering av schakt för brandgasventilation (ventilationstorn) och liknande som kan leda upp brandrök. Behov av skyddsavstånd till bostäder har nämnts under samråden med Länsstyrelsen. Även annan känslig verksamhet kan behöva belysas och beaktas i kommande planering och projektering.

Miljö kvalitetsnormer

Av kommande miljökonsekvensbeskrivningen behöver det framgå huruvida utomhusluften kan påverkas av tunnelbanans ventilation och huruvida det blir en påverkan på möjligheten att klara miljö kvalitetsnormerna för luft.

Datum
2015-03-18

Beteckning
3431-44475-2014

Miljökvalitetsnormerna för vatten innebär ett skarpt icke-försämringskrav och att åtgärder måste genomföras för bättre status för de vattenförekomster som inte uppnår MKN. Den ekologiska statusen för Igelbäcken bedöms idag som god, men god kemisk status uppnås inte pga. kvicksilver. Av miljökonsekvensbeskrivningen behöver det framgå om en eventuell permanent bortledning av grundvattenet kan påverka tillflödet till Igelbäcken. Det kan vara nödvändigt med ett kontrollprogram för att mäta eventuell påverkan på tillrinningen och möjligheterna att följa miljökvalitetsnormerna för vatten.

Tunnelbaneutbygganden får i sin helhet inte bidra till negativ påverkan på Bällstaån som redan har miljöproblem, vilka bidrar till att MKN vatten inte kan uppnås. Det kan därför bli nödvändigt att genomföra åtgärder för att MKN ska kunna följas. Planeringen och genomförandet av de åtgärder kring Bällstaån som behövs för utbyggnaden av tunnelbanan behöver samordnas med Järfälla kommuns pågående detaljplanering och dagvattenåtgärder i Barkarbystaden II. Det kan även inbegripa åtgärder som översvämningssmagasin och reningsdammar utanför det område som direkt berörs av utbyggnaden. Om åtgärderna inte vidtas i samband med tunnelbaneutbyggnaden, bör ett minimiåtagande i detta skede vara att utreda vilka åtgärder som skulle behöva vidtas på sikt. Det är inte tillräckligt att hänvisa till de åtgärder som planeras i samband med Barkarbystaden II. Länsstyrelsen har i sitt samrådsyttrande över detaljplanen framhållit att det behövs ett samlat grepp i arbetet med åtgärder för Bällstaån i hela avrinningsområdet, för att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas i Bällstaån. Vidare har Länsstyrelsen lyft fram att åtgärder som föreslås med hänsyn till dagvattenförhållandena och översvämningssriskerna längs Bällstaån, behöver belysas även uppströms och nedströms planområdet, och relateras till hela avrinningsområdet. Eftersom detaljplanen innebär en markant ökning av hårdgjorda ytor samt en höjning av marknivån i planområdet Barkarbystaden II, finns en betydande risk för att översvämningar ökar i närliggande låglänta områden och nedströms planområdet.

Kulturmiljö

Inom utredningsområdet finns fornlämningar som omfattas av skydd enligt Kulturmiljölagen (1988:950). Ytterligare fornlämningar, som inte är kända, kan finnas. Arkeologiska utredningar kommer att behövas för att utreda om det finns flera fasta fornlämningar.

Tatjana Joksimović
Planchef

Susann Jonsson
Planhandläggare

Kopia: SBp (TJ, SJ), SBsb (AB, MS), SBk (HG, AÅ-K), My (HF), Mn (BF), Ms (AR), Stockholms stad, Järfälla kommun